

Dossier/Project: Rilland Dwarsweg 4, 6 en 9
Datum: 15-5-2023
Naam adviseur: D. van de Zande
Verzonden aan: Gemeente Reimerswaal
Bijlage: -
Titel document: Onderzoeksgebied Dwarsweg 9 te Rilland, gemeente Reimerswaal; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek).
Auteur: S. Bakker/D. Peeters
Versie: Concept, 15-12-2022

Planvorming

Gemeente Reimerswaal heeft voor de gronden aan de Dwarsweg 4, 6 en 9 te Rilland een wijzigingsplan ontvangen in het kader van voorgenomen ontwikkelingen van het aldaar gevestigd agrarisch bedrijf. Voorgenomen werkzaamheden betreffen de aanleg van enkele sleufsilos en een mestzak en de nieuwbouw van een ligboxstal met nabijgelegen mestopvang. De stal krijgt een oppervlakte van circa 1500 m², met toekomstige uitbreiding naar 2000 m². De nabijgelegen mestopvang zal een oppervlakte van 200 m² krijgen. De mestzak krijgt een oppervlakte van 484 m² en de silosleuven een gezamenlijke oppervlakte van 436,5 m². De diepte van de voorgenomen werkzaamheden is vooralsnog onbekend. De geplande werkzaamheden zullen worden uitgevoerd binnen een bouwvlak van circa 10.530 m².

Het plangebied valt onder bestemmingsplan Buitengebied (2020), waarbij een dubbelbestemming Archeologie met Waarde 2 geldt. Binnen dit gebied geldt een verbod op het uitvoeren van (graaf)werkzaamheden die groter zijn dan 250 m² en dieper reiken dan 0,4 meter beneden maaiveld. In het kader van de bestemmingsplanwijziging is archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) uitgevoerd.

Resultaten

In totaal zijn 10 boringen gezet, tot een diepte van afwisselend 3.0 m. (boring 1, 2, 4, 5, 8, 10) en 6.0 m. (boring 3, 6, 7, 9) –Mv. Tijdens de boringen bleek dat het bij boring 6 en 9 niet mogelijk was om deze met een 3 cm gutsboor door te zetten tot de (in de provinciale aanvullende richtlijnen voorgeschreven) diepte van 0,3 m. onder het Hollandveen, vanwege de grote diepte en het vollopen van het boorgat door het bovenliggende zandpakket. Oppervlaktekartering was niet mogelijk wegens het in gebruik zijn van het onderzoeksgebied als weiland.

In de boringen zijnde volgende afzettingen aangetroffen:

- De bovenlaag (tot ca. 0,15-0,55 m. –Mv.) betrof een recent verstoorde/opgebrachte laag.
- Vanaf 0,15 m. –Mv. zijn kwelderafzettingen (Laagpakket van Walcheren) aangetroffen welke allereerst zullen zijn gevormd in de periode dat het onderzoeksgebied buitendijks heeft gelegen (1532 tot 1862). De ligging en boorbevindingen (afwezigheid van laklagen en ontkalkte niveaus) geven voor dit gebied een lage archeologische verwachting. De natte omgeving zal slecht geschikt zijn geweest voor bewoning of landgebruik in de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.

- Onder dit pakket kwelderafzettingen is een humeus en heterogeen overstromingsdek aangetroffen dat eveneens tot het Laagpakket van Walcheren behoort, en die als dijkdoorbraak-/overstromingsafzettingen zijn geïnterpreteerd, waarschijnlijk uit de periode 1530-1532 (maar mogelijk ook behorend tot oudere doorbraakfasen uit de periode vanaf de 10e eeuw). In het noordwesten is dit pakket op 2,50-2,85 m –Mv. (1,77-2,01 m. –NAP) aangetroffen, en in het zuidoosten op 3,35 m. –Mv. (2,09 m –NAP). De dikte van het humeuze pakket in het noordwesten (boring 1, 55 cm; boring 3, 70 cm) verschilt sterk met de dikte van het pakket in het zuidoosten (boring 9, 135 cm). Hoewel op basis van de boringen niet kan worden uitgesloten dat het humeuze overstromingsdek in meerdere fasen is gevormd en als loopvlak aan het oppervlak heeft gelegen in fasen van stilstand, lijkt het oorspronkelijke archeologische niveau voorafgaand aan 1530 gezien de omvang van de overstromingen, de diepteligging en de dikte van het overstromingsdek niet meer in de bodem aanwezig te zijn op de plaatsen waar het overstromingsdek ligt. Uit de periode 10e eeuw-1530 worden derhalve geen in situ archeologische sporen of resten verwacht.
- In de dijkdoorbraak- /overstromingsafzettingen kunnen mogelijk wel verspoelde archeologische resten aanwezig zijn. Vondsten uit natte contexten zoals scheepswrakken of viswieren zijn eveneens wel mogelijk voor deze omgeving. Dit is op basis van boringen echter moeilijk aan te geven tenzij een boring exact op deze resten wordt geplaatst. Hier is in het huidige onderzoek geen sprake van.
- De top van het Hollandveen is op zijn minst plaatselijk geërodeerd door bovengenoemde overstromingen (boring 1, 3 en 9). In boring 6 is de top van het veenpakket vermoedelijk geërodeerd door een geul, die actief is geweest voorafgaand aan de vorming van het overstromingsdek in de (Late) Middeleeuwen-Nieuwe Tijd. In boring 7 is het veenpakket erosief afgedekt door kwelderafzettingen. Door de erosieprocessen is het veen op verschillende dieptes aangetroffen, vanaf 3,05 m. –Mv. (2,32 m –NAP, boring 1) tot 4,70 m. –Mv. (3,44 m –NAP, boring 9). Ook de dikte verschilt (60 cm in boring 3 – 140 cm. in boring 7). Er is geen veraard veen aangetroffen. Hierdoor bestaat voor het Hollandveen en de periode IJzertijd-laet Romeinse tijd een lage archeologische verwachting.
- Het laagpakket van Wormer is aangetroffen vanaf 4,15-4,90 m. –Mv. (2,0-3,31 -3,86 m. –NAP). Dit betrof een laag van slappe blauwgrijze klei met riet- en plantenresten die als wadafzettingen zijn geïnterpreteerd. Hiervoor wordt een lage verwachting gegeven voor wat betreft archeologische resten (Neolithicum en Bronstijd).

In geen van de boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

Advies

De bodemopbouw wijst op een lage archeologische verwachting voor archeologische bewoningsresten uit het neolithicum en later. Kwelderafzettingen met een intact bodemprofiel ontbreken, net als een duidelijke vegetatie horizonten en/of cultuurlagen die kunnen worden gerelateerd aan de periode vóór 1530-1532. Ook oudere vegetatiehorizonten en veraard veen ontbreken in het plangebied. In het onderzoeksgebied kunnen gezien de landschappelijke ontwikkeling wel vondsten uit 'natte contexten' of verspoelde archeologische resten aanwezig zijn. De boringen hebben hier geen aanwijzingen voor opgeleverd (maar zijn daar ook niet echt geschikt voor).

Hoewel vooralsnog niet bekend is wat de voorgenomen maximale ontgravingsdiepte is, zijn tot de maximale boordiepte (6,0 m. –Mv.) geen lagen

Oosterschelderegio Archeologisch Samenwerkingsverband

met een middelhoge-hoge archeologische verwachting aanwezig. Daarom wordt geadviseerd in het nieuwe bestemmingsplan voor het onderzoeksgebied géén archeologische dubbelbestemming op te nemen. Aanvullend archeologisch onderzoek is tevens niet noodzakelijk.

Ondanks dat binnen het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek noodzakelijk is blijft de mogelijkheid bestaan dat bij graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen. Hiervoor geldt op basis van artikel 5.10 van de Erfgoedwet een meldingsplicht. De initiatiefnemer en uitvoerder(s) van de werkzaamheden dienen hier op gewezen te worden.